

92
 1975 JUN 26

NÉPSZAVA

244

1975. június 26.

Emlékezés Zubolyra*

A Népszava 1915. április 15-i számában Révész Béla (1876—1944), a lap kulturális rovatának vezetője, Ady barátja ZUBOLY címmel írt fájdalmas emlékeztést az április 2-án az I. világháború harcmezéjén elesett barátjáról, a harcos újságíróról: dr. Bányai Elemérről.

„Akik ismerték, azokra most minden gyász rászáll — írta —, akik nem ismerték, hallják meg tollunk, a jónak, a nemesnek a pusztulását siratjuk. Zuboly írói név volt, egy szerény, csak az értékeit osztogató, a maga személyiségével elvonuló írónak az álarcos neve... Kritikai képessége volt a legizmosabb, könyvbírálati, színházi beszámolóit az éles szemét elárulták, de az újságírói munkássága csak csillámlása az átfogóbb kritikai hajlandóságának, amikor történelmet írt.” Révész itt Zubolynak az igen népszerű, izgalmasan megírt Tolnai Világtörténelem magyar történelmi és a napóleoni korszakról írott, összesen 2—3 kötetet kitevő írására és társadalmi kritikái cikkeire gondolt.

Zuboly, Ady egyik leg-hűségesebb barátja is volt, aki a nácik koncentrációs táborában elpusztult Révészhez hasonlóan, sokat tett a „forradalom vihar-madara” elismertetéséért.

* A fővárosi tanács végrehajtó bizottsága szerdai ülésén úgy döntött, hogy a XVI. kerületi Ond vezér útjának egyik szakaszát Bányai Elemérről nevezik el.

Így például, amikor szerkeszti az 1909-es Újságíró Almanachot, az Újságíró Egyesület évkönyvének kétharmad részét az Ady körüli vitáknak szenteli. Ady a *Világ* c. radikális napilap, 1915. április 18-i számában *Szegény Zuboly emlékének* címmel ír cikket: „Életem kicsi eredménye a legjobbak, legigazabbak szerelme... az én jóságos verekedő embereim közül való volt, ki nagy-nagy válságaim idején egy-egy kötet versemmel hadonászott utcákon és kávéházakban. „Négy-öt magyar összehajol” című versemet neki írtam...”

Zuboly halálának hírére a nagy költő két verset is ír: *Szegény Zuboly emlékére*, illetve Zuboly (Bányai Elemér) emléktáblájára címmel. Az előbbiről Király István Kossuth-díjas irodalomtörténészünk az 1972-ben megjelent Ady Endre című hatalmas művében megállapítja: „Szebb halotti siratót kevés ember kapott a magyar irodalomban”, az utóbbi költeményt pedig az egykori, híres irodalmi kávéház, a Centrál falában márványbá vészték Zuboly bronzarcképe alá. (Milyen kár, hogy a felszabadulás után néhány évvel az emléktáblát elvitték a mai Károlyi Mihály u. 9. sz. alól.)

Zuboly Jászi Oszkár harcos folyóiratában, a Húszadik században alaposan megbíráltta az akkori magyar sajtót, mert az 1912-es, május 23-i Vervörös csütörtök eseményeiről hamisan tudósított. Egy nyilatkozatában szolidaritást hirdetett a harcoló munkássággal, és kilépett a lapjától. Nyomort vállalt, hogy megőrizze a tisztaságát, és szóban, írásban a munkások ügyeiért szállt síkra.

Az idén nemcsak halálának, hanem születésének is emlékezésre méltó évfordulója van. 100 éve született és 60 esztendeje hunyt el dr. Bányai Elemér, aki az I. világháborúban az Uzsoki-szoros körüli harcokban esett el.

Dr. Nagy Károly